

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 23. septembra 1924.

Telefon št. 552.

STEV. 113.

K dvigu dinarja.

V članku, v katerem razpravlja vprašanje gibanja našega dinarja v zadnjem času, navaja »Privredni pregled« mnenje sedanjega angleškega finančnega ministra, ki je nekaterim bančnikom, znanim finančnim strokovnjakom, ki so prišli k njemu, da mu predložijo načrt za prehod angleške valute z današnjega tečaja, ki je za 8% izpod zlate paritete, na zlati standard, je rekel, da pozna »dva človeka, katera se popolnoma razumeta v problemu deviznih tečajev, od katerih je eden umrl, a drugi se nahaja v norišnici.« Ako stoji tako stvar v Angliji, meni »Privredni pregled«, ako niso nadalje Francozi v stanju, da točno ugotovijo zakone, po katerih se ravna tečaj franka, ako tečaj nemške zlate marke, katera ima realno podlago, varira za 10%, kaj na rečemo mi glede našega dinarja? Kako naj objasnimo dvig ali padanje? Naši teoretiki niso spali, vsak pojav se je pojasnjeval: padec dinarja z inflacijo, nesrečnimi političnimi razmerami, slabim stanjem državnih financ, nepovoljno plačilno bilanco itd., porast pa z deflacijsko politiko, dobrimi političnimi razmerami, povoljno plačilno bilanco itd.

Izza zadnjih pet ali šest let smo se prepričali, da mnoga izmed teh razlaganj niso bila točna. Vzemimo samo n. pr. takozvano inflacijo. Čim se je kroženje novčanic povečalo za 100 milijonov, a je slučajno tečaj dinarja padel, so to naši teoretiki takoj pojasnjevali z inflacijo. Zelo interesantno bi bilo znati, kaj bi rekli danes, ko se je v razdobju enega meseca in pol kroženje Narodne banke povečalo za skoro pol milijarde, a istočasno dinar vendar raste. V enem mesecu in pol se je kroženje povečalo za 10%, a obenem je tečaj dinarja narastel za 10%! Govori se, da mora pred izvozno sezono dinar rasti, ker je tedaj veliko povpraševanje po dinarjih za nakup kmetijskih pridelkov. Preteklo leto, ko smo imeli relativno dobro žetev, je dinar uprav v času največje sezone padal! Danes, pred večjim izvozom, raste! Navajale so se kot vzrok politične razmere, toda gibanje dinarja ni stalo nikdar s tem v zvezi. Potemtakem nismo mogli nikdar ugotoviti zakonov, po katerih se giblje naša valuta. Nič hudega, saj jih niso tudi ne Angleži! Vendar pa smo ugotovili za dinar neko specijelno pravilo: kadarkoli mora država prodajati devize, raste dinar, ko jih kupuje, pada. Ko je država pred dvema letoma prodajala dolarje, se je dinar dvigal, ko je pred šestimi meseci kupovala devize, je dinar padal. Nikdar se ni to pravilo pokazalo kot netočno. To je naše zlato pravilo, katero je preizkusil vsak, kdor ima posla z devizami. Samo ministrstvo financ tega ne zna! Zdi se, da stoji sedanji porast dinarja v zvezi s končanimi pregovori za dovolitev avansa od ameriškega posojila, in se bojimo, da bi po izvršeni prodaji prišla reakcija. Tega pa ne bi bilo treba. Potrebujemo stabilen dinar, najsi pa stoji na kateremkoli kurzu, ker je naše gospodarstvo z dosedanjimi perturbacijami dinarja že preveč trpelo, a z dinarjem obenem je trpela tudi državna kasa.

Pisec članka zatrjuje ob koncu, da ne dvomi o zdravem porastu dinarja, ker ima dinar predpogoje, da bi stal dobro, vendar pa ne morejo ti zdravi gospodarski pogoji vplivati na borzo s tako silo, kakor je bilo to te dni pri nas; zato svetuje, da je že skrajni čas, da prične ministrstvo financ vršiti

Sprehod po VII. Dunajskem velesejmu.

Dne 7. septembra je bil brez večjih slavnosti otvorjen VII. dunajski velesejem. Kakor spomladanski, se je tudi ta vršil v rotundi, bivšem dvoru in bivših dvornih hlevih.

V rotundi, onem razstavnem splotju, ki je videl slavo in polom dunajske svetovne razstave, je bila nastanjena strojna industrija, v okolici pa so bili razstavni paviljoni velikih tvrdk in pa posebni oddelek vrtnarske in poljedelske razstave. Od strojne industrije so bile zastopane skoro vse večje tvrdke, tudi mnogo čeških in madžarskih, pa tudi nemške, v kolikor nimajo že itak svojega zastopstva na Dunaju. Stinnesov koncern je bil zastopan pri poljedelskih strojih in pri Alpine-Montan-Gesellschaft, pri kateri je udeležen. Bile so razstavljene krasne hladilne naprave za dom in večje za hotele in industrijo. Bile so krasne naprave za veležganjarne in podobne obrate. — Skupina posebej so bile elektrotehnične tvrdke s paviljonom Siemensovih obratov v sredini rotunde, ki je bil tudi edini razstavljalec, ki je razpolagal z vsakovrstnim električnim materijalom. Ostali razstavljalci so po večini razstavili le radioaparate različnih vrst in kakovosti. Vsekakor je glede radioaparatorov, ki so bili vsi v obratu in so sprejemali koncerte novozgrajene brezžične stacije v bivšem vojnem ministrstvu zavzemala Siemensova tvrdka odlično mesto že radi tega, ker je ona edini zastopnik družbe »Telefunken«, ki izdeluje najboljše nemške radioaparate in celo ameriške in angleške tvrdke delajo po njenih patentih. Zelo zanimiva je bila oddajna in sprejemna stacija; da je za vojaške namene, je bilo videti na prvi pogled, ker je bilo vse stisnjeno in združeno na kolikor mogoče majhnem prostoru. Ko sem se pri zastopniku tvrdke informiral, je ta povedal, da je to stacija za strelski jarek, in sicer za armado kraljevine SHS. Gotovo bo služila taka naprava prav dobro na macedonski meji, ko nima polaganje telefona smisla radi nevarnosti, da četaši žico prerežejo in bi bil ravno takrat, ko bi bil potreben, neuporaben. — Od ostalih večjih tvrdk niso razstavili niti Brown-Boveri, niti A. E. G. Union, niti »Elin«, ki imajo vse pri nas svoje afilirane družbe. Menda pa pri teh starovpeljanih tvrdkah, ki imajo že svoje stare odjemalce, koristi sejma ne odtehtajo stroškov prevoza in sejma. Bleichert — Leipzig je imel razstavljen krasen model žične železnice.

Naravnost vzorna je bila že prej omenjena vrtnarska razstava, ki je bila silno okusno aranžirana in je pokazala res globoke umetniške zmožnosti dunajskih vrtnarjev. Mislim pa v tem oziru samo na urejevanje cvetličnjakov in nasadov, brez ozira na kvaliteto cvetlic, ki je stala zelo visoko nad povprečnim nivojem. Posebno oddelek orhidej, najdražjih cvetic sveta, je bil zelo lep. — V zvezi s to razstavo je bila razstava poljedelskih pridelkov: žita, sadja in drugih pridelkov. Nato pa so bile kletke za perutnino in domače zajce, ki jih je razstavila družba za kolonizacijo. Vsekakor je bil ta del zelo lep in zanimiv posebno

svoje borzne transakcije na drugih boljših osnovah, nego jih je vršilo do sedaj.

za nas Jugoslovane, ki živimo v agrarni državi in je to naš glavni del dohodkov. — V posebnem paviljonu so razstavile »Zveza republik sovjetske Rusije« gumijeve izdelke, kože in poljske pridelke, les, premog in rudnine. Pokazali so nam dve stvari, ki veljajo posebno nam: kako se smotreno poda sliko svoje zmožnosti in produktivne sile inozemstvu in kako se postavi na laž tendenciozno vesti nezmožnosti, nereda in neproduktivnosti v državi. Posebno na knjižnem oddelku so razstavili izdelke, na katerih se naša razkosana Evropa dosti uči, da, celo na novo uči.

V razstavno-tehničnem oziru je bila zanimiva in poučna razstava avstrijskih premogovnikov z grafičnimi slikami in tabelami raznih obratov in s stranskimi izdelki premoga. Tudi v tem oziru velja za nas Jugoslovane prejšnje povedano, glede organizacije. Paviljon sam je bil podoben rovu v premogovniku in sluge so bile v rudarskih oblekah, električne žarnice pa so bile v rudniških svetilkah.

V bivšem dvoru, po večini še nedovršenem novem ceremonijelnem delu, je bila konfekcijska industrija, čevlji, trikotaje, bombaževine, svila, obleke. Kakor pri strojih, tudi tu niso velike tvrdke, kakor Herzmański, Zwieback, Krupnik itd. dosti razstavile, ker imajo že v svojih prodajnih lokalih krasno urejene izložbene prostore, katere poseča ves Dunaj, posebno dame popoldne, ko imajo sestanke pri kavi ali čaju s prijateljicami in prijatelji. Med čevlji si našel vse večje tvrdke, kot Humanic, Bally, Salamander itd.

V bivših dvornih hlevih je bila na-

stanjena usnjarska industrija, knjigo-trštvo in grafični izdelki in umetnine, bron, srebro in steklo, galanterija, igrače in godala. V umetnostni industriji se je pokazala ona nedosegljiva višina dunajskih izdelkov glede okusa in lepote, ki slovi po celem svetu preko morja. Krasni srebrni in pozlačeni servisi jedilnega orodja so bili razstavljeni in pred očmi je bliščalo in se svetlikalo. Ljubki so bili večji in manjši bronasti kipi, garniture za pisalno orodje, namizne svetilke z zaslonom iz brušenega mramorja itd. Krasne vezene v starih in modernih motivih so kazale okus in delo ženskih rok. Tudi način razstave je bil vreden pogleda. — Razred zase so bili grafični izdelki, knjige in plakati, ki so bile mogoče višek sejma. Kajti publikacije in tiski državne tiskarne in drugih založb se lahko merijo z ostalo Evropo, celo z nemško grafično industrijo, ki je priznana prva. — Sovjeti so imeli, kot že prej omenjeno, svojo kojo tudi na grafičnem oddelku in so občinstvo naravnost frapirali s krasnimi leposlovnimi deli. Krasna je nova, v platno vezana ruska izdaja velikega Tolstoja, katero nameravajo izdati tudi v pristnih prevodih vseh evropskih jezikov.

Končno hočem še spregovoriti par besed o finančnem uspehu. Časopisi so sicer polni, da je uspeh sijalen, vendar pa sem imel priliko govoriti z raznimi trgovskimi in tovarniškimi krogi, ki so bili mnenja, da do sedaj še ni bil noben sejem to, kar nepoučeni krogi mislijo, celo pomladanski ne, ki je bil, kot znano, v finančnem in kupčijskem oziru zelo dober.

Nov pravilnik o draginjskih dokladah pri Pokojninskem zavodu.

Načelstvo Pokojninskega zavoda za nameščence je že lansko leto decembra meseca predložilo ministrstvu za socialno politiko načrt pravilnika za povišanje rent, kar pa ministrstvo ni rešilo. Z odlokom z dne 9. t. m. je pa minister za socialno politiko g. dr. Behmen odobril nov načrt, ki mu je bil predložen od načelstva in delegacije tega zavoda in ki vsebuje v glavnem valorizacijo predvojnih in povojnih premij ter 50% redno povišanje rent in uvedbo izrednih dokladov.

Nov pravilnik se glasi:

§ 1. Pokojninski zavod za nameščence daje radi draginje svojim rentnikom draginjske doklade, in sicer redno in izredno.

§ 2. Pravico na redno draginjsko doklado ima vsaka oseba, ki prejema od zavoda invalidsko, vdovsko ali otroško rento. Tuji državljani in v inozemstvu bivajoči rentniki dobivajo to doklado samo tedaj, ako tudi dotične tuje države plačujejo draginjske doklade našim državljanom, odnosno svojim rentnikom, bivajočim na našem ozemlju, v kolikor ne obstoje posebni mednarodni dogovori.

§ 3. Redna doklada je v obveznem (§ 1. p. z.), prostovoljnem (§ 28. p. z.) in obvezancem (§ 30 a p. z.) pokojninskem zavarovanju enaka razliki med rento, pripadajočo rentniku na podstavi določil zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev z dne 12. maja 1922, »Služb. Novine« št. 125, in naredb, izdanih na osnovi tega zakona, in med računsko rento, ki se dobiva po naslednjih določilih: a) letni znesek računске invalidske rente je enak 15 odstotkom vsote vseh vplačanih premij, povečanim za 30 kratni povprečni znesek enomesečne premije, plačane izza 20. leta starosti. Pri tem se računajo premije, plačane do

dne 31. decembra 1918, z 12 kratnim zneskom, premije, plačane od dne 1. januarja 1919 do dne 30. junija 1921, z 8 kratnim zneskom, premije, plačane od dne 1. julija 1921 do dne 30. junija 1922, z dvakratnim zneskom, in premije, plačane po 1. juliju 1922, z enkratnim zneskom; b) osebam, ki prejemajo starostno rento, se poveča gornja računska rentna za 10%; c) računska vdovska rentna znaša 50% moževne pravice na rento v smislu točk a) in b), otroška rentna za enega otroka 25%, za dva 35%, za tri 40%, za štiri ali več otrok pa 45% roditeljeve pravice na rento, renta sirot brez očeta in matere za eno siroto 50%, za dve 75%, za tri 85%, za štiri 90%, za pet ali več sirot pa 95%, ako računska rentna ne znaša za invalidnega ali starostnega rentnika letno Din 3000.—, za vdovo Din 1800.—, za eno dvojno siroto Din 1200.— in za dve ali več dvojnih sirot Din 1800.—, se računska rentna dopolni na te zneske.

§ 4. Redna doklada na zavarovanje na višje dajatve (čl. IV. p. z. od 25. junija 1914) je enaka 50 odstotkom zneska rente.

§ 5. Redna doklada se daje iz sklada za redne draginjske doklade, v katerega se vnašata vsako leto 2 odstotka povprečnega zneska čiste imovine zavoda začetkom in koncem računskega leta (premijska rezerva in vsi skladi, odbivši morebitni nepokriti primanjkljaji).

§ 6. Izredno draginjsko doklado prejemajo rentniki zavoda, katerih obstoj je ogrožen, ker nimajo sredstev za preživljanje.

Izredna doklada se daje iz sklada za izredne draginjske doklade, ki se zbira:

1. iz $\frac{2}{3}$ prebitka letnega poslovanja (§ 42., t. 2., statuta),
2. iz dela varnostnega sklada, ki ga

v ta namen določi glavna skupščina (§§ 42. in 44. statuta).

Izredna doklada se daje le do preklona, kolikor je pač razpoložljivih sredstev, in po osebnih razmerah rentnikov ter znaša 25%, 50%, 75% ali največ 100% rente z redno dokladi.

Ako je rentnik prejel dokladi po zakonu o Pokrajinskem pokojn. skladu z dne 19. februarja 1922, »Služb. Novine« št. 142, ne sme biti izredna doklada skupaj z redno dokladi manjša od doklade, ki pripada rentniku po zakonu o pokr. pokojninskem skladu.

§ 7. Redno draginsko dokladi za že tekoče rente določa uprava pokojninskega zavoda po gornjih določilih, za novo likvidovane rente pa rentna komisija ob enem z rento. Izredno dokladi določa rentna komisija. Proti odloku uprave, odnosno rentne komisije, o redni draginski dokladi se lahko pritoži na načelniku pokojninskega zavoda, in sicer tekom 14 dni po dnevu vročitve odloka. Proti odloku rentne komisije o izredni draginski dokladi se ne more pritožiti.

§ 8. Ta pravilnik stopi v veljavo, čim ga odobri gospod minister za socialno politiko, in velja za nazaj izza dne 1. junija 1924.

Podražitev v Pragi. — V drugi polovici meseca avgusta t. l. so se cene posameznim živilom v podrobni prodaji zvišale za 10% do 30%.

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.:

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

Slo se je v tem slučaju za vagonске transporte (po 10.000 kg) lepenke iz lesovine (Holzstoffpappe) od državne meje do neke postaje v beogradski direkciji. (Meja in namembna postaja niso imenovani.) Glasov prečanske tarife tarifira lepenka iz lesovine po razredu A (za 10.000 kg), medtem ko v beogradski klasifikaciji ni imenovana in tarifira (kot karton) po razredu II. Voznina se je računala od meje do namembne postaje po razredu II., medtem ko je stranka zahtevala naknadno računanje meja—Vinkovci po razredu A, na kar je Generalna direkcija v Beogradu tudi pristala, kakor sem že prej omenil.

Da navedem kot slučaj, kolike difference so iz tega nastale, vzemimo razdaljo Jesenice—državna meja—Vinkovci, ki znaša 549 km. Vozarska postavka za 100 kg je za razred II. Din 66-60 in za razred A Din 39—, diferenca Din 27-60, torej pri vagonu (10.000 kg) Din 2760—. Vzemimo, da tvrdka ekspedira vsak mesec 10 vagonov tega blaga, bi bila mesečna diferenca Din 27.600—, kar je že lepa vsota in se izplača jo reklamirati.

Ker ima beogradska tarifa v svoji klasifikaciji samo 191 pozicij (različne vrste blaga), medtem ko jih ima prečanska tarifa 393, torej več kakor še enkrat toliko, je že iz tega razvidno, koliko naši trgovci in industrijci, ki pošiljajo blago na postaje beogradske direkcije (kamor spadajo tudi vse postaje od Beograda do Vinkovcev z vsemi stranskimi progami in vse postaje v prejšnji Srbiji), ali ga iz teh postaj dobivajo, preplačajo voznino za večino teh transportov.

Zato bi svetoval vsem takim tvrdkam, katere nimajo lastnega tariferja na razpolago, da pustijo svoje tovarne liste od kakega tariferja-veščaka, ki temeljito razume tarifno službo, preveridirati in vložiti tozadevne reklamacije, kar se bo vsakemu izplačalo, kakor je iz gori navedenih primer razvidno.

III.

Poskus osnove direktnih mednarodnih tarif.

V II. odstavku te razprave sem pod točko A pokazal, kake poteškoče so se pojavile in se še pojavljajo pri sestavi direktnih mednarodnih tarif.

Pravna podlaga je sicer v »Mednarodnem ugovoru«, kot tarifi del I., oddelek A, že podana, toliko večje poteškoče pa se pojavljajo pri sestavi enotne tarife del I., oddelek B (splošne tarifarne določbe, posebne odredbe, klasifikacija robe, tarifa postranskih pristojbin itd.). Največje poteškoče pa se pojavljajo pri sestavi tarif del II. (spremembe tarife del I., odd. A in B, posebne določbe, izjemne tarife, tablice vozarskih stavkov itd.), katere izdeluje vsaka železniška uprava zase.

Kakor sem že na drugem mestu omenil, ima vsaka država drugačne gospodarske in trgovske interese, katerim se mora tarifa I B prilagoditi. V sled tega je umevno, da ne more biti ta tarifa v vseh državah enaka. Še večjim spremembam in diferencam pa so podvržene tarife del II. posameznih železniških uprav odnosno držav, in to v prvi vrsti tablice vozarskih stavkov, vsled različnosti in nestalnosti valut.

Kako bi se dalo vse te poteškoče na najbolj enostaven način odstraniti, hočem v naslednjem poskusiti pokazati. V naprej vi moram poudarjati, da ta izvajanja nikakor niso popolna, ker bi postala drugače razprava preobširna in bi napolnila celo knjigo. Podati hočem samo glavne smernice, kako se msi jaz zamislil tako poenostavljeno tarifo.

Podlaga vseh mednarodnih transportov naj ostane »Mednarodni ugovor« kot tarifa del I., oddelek A, ki vsebuje obratno-pravilniške (reglementarične) določbe. Vsak člen ima po potrebi »dodatne določbe«, kjer so za vsako državo posebej navedene

eventualne spremembe in dodatki k dotičnemu členu.

Tarifa del I., oddelek B (tarifne določbe), je za vse države enako redigiran in ima vsak odstavek zopet po potrebi dodatne določbe za vsako državo posebej. Naj navedem za to primero:

A. Obče odredbe.

I. Skupne odredbe o računanju vozarske za brzovozno in sporovozno robo.

f) Ako je dolžina prevozne proge kake železnice manjša od 8 km, se pobira za to železnico pristojbina za 8 km.

Dodatne določbe.

Avstrija: Vozarina se računa za najmanj 6 km za vsako železnico.

Češkoslovaška: Voznina se računa za najmanj 6 km za vsako železnico.

Italija: Vozarina se računa za najmanj 12 km za vsako železnico.

Jugoslavija: Vozarina se računa za najmanj 10 km za vsako železnico.

I. t. d.

III. Obče odredbe o računanju vozarske za sporovozno robo.

a) Sporovozna roba se deli v te-le razrede:

razred I. (normalni razred),

razred II.,

razred vozovnih tovorov A, B in C,

specijalne tarife 1, 2 in 3,

kabasta (razsežna) roba.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Koliko se danes pri šolskih knjigah zasluzi? Nudimo tozadeven primer. Knjigarna v Mariboru je naročila pri Nakladi šolskih knjig v Zagrebu po 20 komadov tretje in četrte hrvaške čitanke, kar znaša skupno 900 Din, od tega se odbije 20% provizije 180 Din, ostane 720 dinarjev; k temu zaračuni zaloga 5% za pakovanje, kar znese 45 Din; za poštino sprejemnico in poštnino 16 kg 57.90 Din, skupaj 822.90 Din; torej ostane zaslužek trgovcu 77.10 Din. Treba je sedaj še odračunati prometni, obrtni in dohodninski davek, kakor tudi vse druge trgovske režije, kar znaša 15%, in je trgovec pri teh šolskih knjigah doplačal efektivno 6½%. Originalno pri tem pa je, da zaračuni založba knjigo, v kateri je cena natisnjena 17.50 Din, kar 20 Din. Seveda stranka misli, ako to vidi, da trgovec toliko pribije, fakično pa stori to le založnik. Slično postopajo pa vsi založniki, kar gre vedno in vedno le na rovaš prodajalcev.

Sladkorne cene. — O sladkornih cenah priobčuje beograjski »Trgovinski Glasnik« nastopno poročilo: Padec sladkornih cen povzroča skrb trgovskim krogom. Češkoslovaška utegne pridelati letos večje množine. Pridelek se ceni na 135.000 vagonov, od katerega se bo izvo-

zilo 100.000 vagonov, torej 35.000 vagonov več nego lani. — Sedanji kaos pri cenah sladkorja ne bo dolgo trajal. Naše tovarne sladkorja prodajajo svoje blago izpod svetovne paritete in izpod lastnih stroškov. Tovarne potrebujejo za odkup in predelavo letošnje sladkorne pese približno 700.000.000 Din. Tovarne nimajo med seboj dogovora, ampak dela vsaka na svojo roko. Vsaka hoče le čimpreje priti do gotovine. To ne more več dolgo trajati. Cene se bodo prilagodile svetovni pariteti, variirale bodo le toliko, kolikor bo to dopuščala medsebojna konkurenca naših tovarn. Naše tovarne izkušajo cene čim bolj znižati, da s tem preprečijo uvoz inozemskega blaga. Kako bo to vplivalo na cene inozemskega blaga, je še negotovo.

Angleško-nemška trgovinska pogajanja. — »Daily Mail« poroča, da se bodo angleško-nemška trgovinska pogajanja pričela v Berlinu še tekom tega tedna.

Oddaja nakladanja in prevoza monopolnih predmetov od Gruža do monopolnih skladišč v Črni gori. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 2. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede oddaje nakladanja in prevoza monopolnih predmetov od Gruža do monopolnih skladišč v Črni gori. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki ze v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Industrija.

Stanje italijanske industrije. — Industrijska podjetnost sledi v Italiji svojo redno pot z večjo ali manjšo živahnostjo v posameznih strokah. Po poročilih združenja italijanske volnene industrije je ta prilično zaposlena, medtem ko so zaloge sirovin neznatne. Domače tržišče je zelo mirno. Izvoz običajnih predmetov je zadovoljiv, medtem ko je zelo omejen izvoz finih draperij in volnenega blaga. — V trikotaji se opaža tekom zadnjih mesecev veliko živahnost. — Neprestano padajoče cene svilarskih predmetov so povzročile, kakor se vidi, nekoliko živahnosti na tržišču in dale novi impuls produkciji. — Industrija umetne svile se nahaja v izvrstnih razmerah. Tovarne obratujejo neprestano in prodaja je vedno znatna. — Čevljarska stroka je tudi dobro zaposlena in ima mnogo naročil za prihodnjo sezono. — Posebno dobro je zaposlena tudi industrija za živila. Zelo aktivne so tvornice paradiznih konzerv, ki nahajajo na tržiščih obilo in cene sirovine.

Za uveljavljanje nove carinske tarife. — Trgovinski minister dr. Šumenković je sprejel v soboto zastopnike beograjske centrale industrijskih korporacij, ki so zahtevali, da se v svrhu zaščite domače industrije čimpreje uvede nova avtonomna carinska tarifa. Minister dr. Šumenković je priznal utemeljenost te zahteve industrialcev. Uveljavljanje nove

posestvo samo z mislijo, da izkoristijo njegovo zadrego. To je strašno, strašno!»

S temi besedami se vrže dečko nazaj na blazino in si puli lase.

Ehrenthal se nemirno premika na svojem sedežu. »Ne govori o stvarh, katerih ne razumeš! Kupčije so dneвно delo; če pridem zvečer k tebi, se za moje delo ne smeš batil! Nočem, da dvigaš roke, ter kličeš 'strašno'«.

»Oče,« pravi Bernhard, »če nočeš, da poginem od sramu, pusti to kupčijo!»

»Pustiti!« zakriči Ehrenthal. »Kako naj pustim svoj denar, kako naj pustim posestvo, za katero sem se boril dan in noč, kako naj pustim kupčijo, ki je največja od vseh, kolikor sem jih do danes napravil! Ti si neubogljivo dete ter nam delaš skrbi za prazen nič! Kakšno krivico sem naredil s tem, da sem dal baronu denar? Ali ni on sam zahteval denar! Kakšno krivico delam s tem, če kupim posestvo? Ali ne rešim s tem svojega denarja?»

»Proklet naj bo vsaki tolar, ki si ga uporabil v to svrhu, kakor naj bo tudi proklet trenutok, ko si ta sklep storil!« zakriči Bernhard, ter dvigne grozeče roke proti očetu.

(Nadaljevanje sledi.)

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

»Ne pozabite, Bernhard,« odgovori Anton, »da ni nikomur dovoljeno vmešavati se v tuje zadeve. Mogoče je dobro naše mnenje, toda jaz sem tuječ gospodu baronu. Najbrž na ta način ne doseževa, kar želiva, ker baron ne bo našel v meni — tujcu — zaupanja. Bolje bi bilo, da izveste vi vse podrobno od svojega očeta.«

»Pojdite vendar k baronu,« prosi Bernhard, »in če ne izveste od njega, obrnite se na gospodično. Videl sem jo in danes vam zaupam tudi to. Vem, ona je lepa, ponosna, a plemenita. Ko je stopala po stezi med travniki, je bila kot kraljica. Kamor je uprla svoje lepo oko; se je vse klanjalo in jo pozdravljalo. Njeni zobje so kot biseri in te rožnate grudi,« reče Bernhard in se nasloni na blazino, obraz si pa pokrije z rokami.

»Tudi on,« reče Anton sam pri sebi. »Moj ubogi Bernhard, vi ljubite?« Bernhard odgovori: »Od onega dne sem prepričan, da je naše življenje strašno in žalostno. Anton, ali hočete govoriti z baronom in gospodično?»

»Hočem,« odvrne Anton, »toda ponavljam, da lahko z najino namero vse še bolj pokvariva.«

»Ne bojim se ničesar in vi, Anton,« ga vprašujoče pogleda Bernhard, »vi ste vendar mož, ki se bojuje do konca in če je tudi ranjen. Njegova naloga je, da se bojuje z usodo. Mene, Anton, pa bo odnesel vihar.«

»Nikakor ne,« reče Anton, »bolezen govori iz vas. Moč in pogum se vam povrneto, ko ozdravite.«

»Vi upate, tudi jaz včasih,« reče Bernhard, »večkrat se me oklepa nekaka bojazen. Jaz hočem živeti, in sicer drugače kot dosedaj, trudil se bom, da postanem močan. Nočem več sanjariti in žalovati tu v svoji sobi. Poskusiti hočem, kako se živi kot značajen mož, ki zna odbiti vsak napad, naperjen proti njemu.« Tako zakliče in lica mu zarde, ko ponudi roko svojemu prijatelju.

Anton se skloni k njemu, potem pa zapusti sobo.

Zvečer je pristopil Ehrenthal k sinovi postelji, kakor je storil to običajno, ko je zaklenil pisarno ter skrivil kluče v spalnico. »Kaj je rekel danes zdravnik, sinko moj?«

Bernhard, ki je imel glavo obrnjeno proti zidu, se je hipoma obrnil ter razburjen rekel: »Oče, imam nekaj važ-

nega govoriti s teboj, zakleni vrata, da nas ne bo nihče motil.«

Prestrašen oče se je nemudoma pokoril sinovemu pozivu ter naglo zaklenil oboja vrata in se zopet vrnil k sinovi postelji. »Kaj te tako teži, sinko moj?« ga vpraša ter pobožal čelo bolnikovo. Bernhard je odmaknil glavo, in roka je padla na blazino. »Vseди se,« pravi neprijazno, »in odgovarjaj na moja vprašanja, kakor bi govoril sam s seboj!«

Stari se je vsedel in rekel: »Vprašaj, sin, odgovarjati ti hočem!«

»Rekel si mi, da si posodil baronu Rothsatelnu mnogo denarja, da mu nočeš več posoditi denarja in da plemenitaš ne bo več obdržal svojega posestva.«

»Tako je, kakor sem rekel,« pravi stari, previdno, kakor pri zaslišanju.

»In kaj se bo zgodilo z baronom in njegovo družino?«

Ehrenthal je zmajal z ramo. »Zapustil bo svoje posestvo, in ko bo prišel dan, ko mu bo sodnija prodala vse, bom moral jaz kupiti posestvo, kar upam, da se mi bo posrečilo.«

»Oče,« zakriči Bernhard z glasom, da se je prestrašil stari, »ti hočeš imeti dobiček v škodo nesrečnega moža, ti se hočeš vsesti na njegovo mesto! Da, ti si me vzel na baronovo

avtonomne carinske tarife je tudi z ozirom na to, da bo ta tarifa tvorila bazo za trgovska pogajanja z Avstrijo in Češkoslovaške, nujno potrebno.

Promet.

Naš telefonski promet s Sušakom. Ponojno se čujejo pritožbe, da interesenti iz Slovenije ne morejo dobiti telefonske zveze s Sušakom. Znan nam je primer, da ljubljanski trgovec tekem dveh dni in pol ni mogel dobiti telefonske zveze s Sušakom. Pri takih mizernih razmerah je trgovski promet s Sušakom naravnost nemogoč. Interesentom iz Slovenije je bilo pridelenih nad 23.000 m² skladiščnih prostorov na Delti in Brajdici. Predpogoj uspešnega kupčijskega obrata je, da imajo poslovni prostori priliko zveze s svojimi centralami v Ljubljani in v ostali Sloveniji. Ako se v doglednem času ne ustvari tega predpogoja ali s tem, da se na obstoječi liniji rezervira en vod za Slovenijo, ali da se zgradi nova direktna linija iz Ljubljane preko Kočevja, ne bomo mogli s pridom uporabljati dodeljenih skladiščnih prostorov. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je na pristojnih mestih intervenirala, da se nam omogoči telefonski promet na ta ali oni način.

Denarstvo.

Zamudne obresti na Poljskem. — Dosedaj na papirju na 6% določene zamudne obresti v privatno-pravnem prometu so se zvišale na 24%. Finančni minister je pooblaščen zakonito mero zamudnih obresti po potrebi znižati.

Obrestna mera na Francoskem. — Francoska banka je zvišala dne 11. septembra t. l. lombardno obrestno mero od 7 na 8%.

Znižanje eskomptne mere v Nemčiji. — Eskomptna banka v Berlinu je sklenila znižati eskomptno mero od 10 na 8 od sto.

Davki in takse.

Taksa za uporabo električnega dvigala v sušaškem pristanišču. — Za uporabo električnega dvigala pri natovarjanju in iztovarjanju blaga na parobrod ali vagon se plačuje za vsakih pričetih 100 kg 75 para, najmanj pa 10 Din za vsako posamezno porabo.

Omiljenje avstrijske posebne pridobnine. — Na ženevskem zborovanju Zveze narodov se je avstrijski državni proračun določil na 495 milijonov zlatih K. Hkratu je Zveza narodov dovolila bistveno znižanje bančnega in valutnega prometnega davka in znižanje posebne pridobnine na 25%. — V povojni dobi je Avstrija kmalu uvidela nujno potrebo, da omeji obremenitev javni računodajski zavezanih podjetij in je izmero posebne pridobnine z vsemi dokladi prvotno omejila na približno 80%, pozneje pa na 40—45%. Pa tudi ta obremenitev je bila za povojne prilike preobčutna in se je izkazala potreba, da se še nadalje zniža na največ 25%. — V Sloveniji se je obremenitev po zakonu, katerega smo prinesli v lastno državo, v povojni dobi še poostrila z izrednim državnim pribitkom in visokimi avtonomnimi dokladi, ni se pa do sedaj skrbelo, da se obremenitev, ki je postala naravnost nevdržna, vsaj toliko omili, da ne bo presegala z dokladi vred obdačenega donost. Vsa prizadevanja prizadetih krogov, da se prekomerna obremenitev vsaj nekoliko omili, so ostala do sedaj brezuspešna. Prekomerna obremenitev postaja med tem naravnost nevdržljiva. Te dni smo videli plačilni nalog o posebni pridobnini, ki se je za leto 1924. predpisala nekemu podjetju na Štajerskem. Podjetje je doseglo nekaj nad 300.000 Din čistega dobička, plača pa naj od tega dobička nad 500.000 Din davka in doklad. Take razmere so nezdrave in silijo podjetja v njihovi borbi za obstanek v davčno nemoralo. Skrajni čas bi bil, da bi začela naša finančna uprava resno premišljevat, da reformira sedanji zakon in omili obremenitev, ki jo povzročajo povojni prebitki in od leta do leta višje avtonomne doklade. Predlogov ima v tej smeri dosti na razpolago. Najvažnejši in najpomembnejši se nam zdi predlog, da se obremenitev omili na ta način, da se v bilančnem letu plačana posebna pridobnina z vsemi pribitki in avtonomnimi dokladi vred ne bo vštevala v odmereno podlago. Za uspešno razbremenitev bodo potrebni še nadaljnji

ukrepi, osebno znižanje osnovne davčne stope, opustitev linearnega poviška itd. — Za reformo posebne pridobnine so se z največjim poudarkom v zadnjem času oglašile vse pokrajine. Pričakujemo, da bo finančna uprava sama uvidela nevdržnost sedanje obremenitve in skrbelo, da se določila o posebni pridobnini izpremenjenim razmeram primerno novelirajo. — Naj vlada ne odreka nam vsaj tega, kar je pri milejši obremenitvi v Avstriji smatrala primerno za Avstrijo.

Carina.

Odločba o carinjenju železniških gradiv in hrastovega specialnega gradiva ob uvozu. — Ker se je sprožilo vprašanje, katere proizvode gozdarstva je treba smatrati za hrastove prage iz tar. post. 19., točke 9., in katere za specialno hrastovo gradivo iz tar. post. 10., točke 4., izvozne carinske tarife, je odločil gospod minister za finance po zaslišanju carinskega sveta in na podstavi člena 7. zakona o izvozu in izvoznih carinah. 1. Za hrastove železniške prage se morajo smatrati in kot taki ocariniti hrastovi pragi, otesani ali pooblani, z dimenzijami: od 0.50 do 1.80 m dolžine, 18, 20, 25 in 26 cm širine in 13, 14, 15 in 16 cm višine; toda te dimenzije smejo biti manjše ali večje, največje do 3 cm; 2. za hrastovo specialno gradivo se mora smatrati in kot takšno ocarinjati ono hrastovo obtesano ali pooblano gradivo, ki po gorenji definiciji ni železniški hrastov prag in nima oblike desk, letov, remljev in drogov. Takšno gradivo se mora ocarinjati po tar. post. 19., točka 2., izvozne carinske tarife.

Carinski dohodki prvih desetih dni meseca septembra t. l. V času od 1. do 10. septembra t. l. so carinarnece pobrale 56,101.785 Din carine, v istem času lanskega leta pa 52,230.112 Din. Največ so pobrale letos carinarnece: v Beogradu 13,347.249 Din, v Zagrebu 11,405.051 Din, v Ljubljani 3,876.089 Din, v Mariboru 3,314.778 Din in v Novem Sadu 3,094.056 dinarjev. Od ostalih carinarnece v Sloveniji so pobrale največ carinarnece: na Jesenicah (423.995 Din) in na Raketu (749.671 Din).

Znižanje uvozne carine na Francoskem. Ministrski svet je sklenil, znižati uvozne carine na živila: za 50% na kon-

zervirano mleko, za 70% na razne sire, za 50% na maslo, za 50% na zelenjavo in za 60% na ječmen.

Iz naših organizacij.

Za trgovske in industrijske nameščenec (organizirane in neorganizirane) priredi razna predavanja socialno-političnega značaja v teku letošnje zime »Društvo trgovskih in industrijskih nameščenecv Slovenije v Ljubljani«. Začne se s predavanji koncem meseca septembra. Predavali bodo priznani strokovnjaki. Prvo predavanje: »Pravice in dolžnosti nameščenca do bolniških blagajin.« Kraj in čas predavanja se bo pravočasno po časopisih objavil. Po predavanju se bo vedno otvorila debata in udeleženci bodo lahko dobili vsa potrebna pojasnila. Vstop k predavanjem bo dovoljen tudi poslodavcem.

Plesni tečaj Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani se otvori začetkom meseca oktobra. Prijave interesentov se sprejemajo v društveni pisarni, Gradišče 17-I., in sicer najkasneje do 25. t. m. vsak dan razen sobote od 6. do 7. ure zvečer.

Učne tečaje priredi za svoje članstvo Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani tudi letos, in sicer: srbohrvaščino brezplačno, višji tečaji za nemščino in eventualno italijanščino proti mali odškodnini. Interesenti naj se prijavijo v društveni pisarni, Gradišče 17-I. najkasneje do 25. septembra 1924 vsak dan razen sobote od 6. do 7. ure zvečer.

Trgovci in nameščenec. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani namerava ustanoviti za svoje članstvo (trgovce in nameščenec) menzo. Interesenti se vsled tega vabijo, da se udeležijo tozadevnega sestanka, ki se vrši v torek dne 23. t. m. ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Gradišče 17-I.

Trgovski register.

Vpisali sta se nastopni firmi: 713. Sedež: Domžale. Besedilo firme: Slokar & Riedl, družba z o. z.: 714. Sedež: Podružnice: Ptuj. Besedilo firme: Trgovska banka d. d., podružnica Ptuj. — Izbrisala se je nastopna firma: 727. Sedež: Selo pri Ljubljani. Besedilo firme: I. & J. Rojc, trgovina z deželnimi izdelki.

Z milom „Zlatorog“

postrežete Vaše odjemalce pošteno, ker se uporabljajo za izdelavo samo izbrane surovine. Zato pazite na

Vaše zaloge in

naročite pravočasno.

Razno.

Državljanstvo obmejnih prebivalcev. Dne 12. septembra t. l. je naša kraljeva vladna podpisala sporazum o opcijah in državljanstvu obmejnega prebivalstva. Po tem sporazumu se smatrajo dvojnastniki za državljanke one države, v kateri stanujejo.

Benešev načrt za razorožitev. — Načrt za razorožitev, razsodišče in za jamstva, ki ga predlaga dr. Beneš plenarni seji Društva narodov, obsega med drugim naslednje točke: člen I. vsebuje predpise za sodstvo stalnega mednarodnega razsodišča, ki ga priznajo države brez posebnih dogovorov, kot obvezno. V členu 2. so izrecno navedeni pridržki, ki so po členih 12., 13. in 15. potrebni za redno poslovanje razsodišča ali Društva narodov. Po tem členu more občni zbor Društva narodov razpravljati o potrebi revizije obstoječih pogodb. Za slučaj spora vrši svet Društva narodov posle razsodišča, ki odloča z navadno večino glasov. Člen 3. pravi, da ima edino le svet Društva narodov pravico izvesti postopanje, ako bi se kak spor predložil drugi instanci kakor razsodišču. Člen 4. predvideva kontrolne odredbe, ki jih more odrediti svet proti vojaški ali gospodarski mobilizaciji v kakem konfliktu. Člen 5. določa pojem napadalca ter pravi: vsak podpisovalec mora pravilno predložiti svoja sporna vprašanja. Država, ki ne bi tega storila, ali ki ne bi najavila v čle-

nu 2. predvidenih odredb, se smatra za nepokorno. Njeno postopanje se bo smatralo za nevarno za kršitev svetovnega miru, ona sama pa bo veljala za napadalca in se bo postavila izven zakona. V čl. 6. se priporoča določitev demilitarizirati ozemlja sporazumno z udeležnimi državami kot prikladno sredstvo za ohranitev miru ter se določa kontrolna pravica sveta Društva narodov. Člen 7. obvezuje države, da odkrito in dejansko sodelujejo, da se izvede pakt Društva narodov. Podpisovalci se obvežejo, da bodo prišli na pomoč napadenim državam. Po členu 8. morajo države vnaprej določiti, katere vojaške sile se bodo dale na razpolago za izvedbo sankcij. Po členu 9. se obvežejo države čimprej potem Društva narodov sklicati razorožitveno konferenco, katere program naj izdela svet Društva narodov.

Državni monopol za prodajo alkohola na Ruskem. Sovjetska vlada je dne 10. septembra t. l. ukinila alkoholno prepoved in obnovila državni monopol za prodajo alkohola.

Pogodba med Italijo in Švico podpisana. — V dvorani zmage palače Chigi je bila dne 20. t. m. podpisana pogodba sprave in pravne ureditve med Italijo in Švico. Pogodbo sta podpisala italijanski ministrski predsednik Mussolini in švicarski poslanik v Rimu g. Wagnière. Sporazum je najpopolnejša pogodba o razsojevanju sporov, ki jo je sploh mogoče skleniti med dvema državama. V smislu te pogodbe se vsi spori med dr-

žavama, ki se dajo rešiti diplomatskim potom ali ki so izven kompetence sodnijskega oblasti, predložijo stalni komisiji za spravo, ki jih reši. Sestava, poslovanje in procedura so natančno določeni. V slučaju, da državi ne sprejmeta razsodbe tega razsodišča, se predvideva rekurz pri mednarodnem razsodišču v Haagu. Pogodba bo v najkrajšem času ratificirana in registrirana pri Društvu narodov.

Zakon socialnega zavarovanja na Češkoslovaškem. — V torek, 18. t. m., je bil predložen češkoslovaškemu parlamentu zakon o socialnem zavarovanju nameščenecv za slučaj bolezn, onemoglosti in starosti. V parlamentu je bilo razpoloženje svečano, ker so se tako poslanci kakor tudi poslušalci zavedali velike važnosti tega zakona. Kot prvi je poročal o vladinem predlogu referent odbora za socialno politiko dr. Winter, ki si je stekel velike zasluge za izdelanje tega vladnega predloga. V svojem govoru je opozarjal dr. Winter na dejstvo, da socialno zavarovanje ne zahteva samo en razred, ampak da je to zahteva celokupnega naroda in da se nanašanja na moralno soglašanje vseh slojev družbe. Socialno zavarovanje je obenem tudi notranje zavarovanje države same. Drugi referent za budžetski odbor je bil vseučilišni profesor dr. Servinko, ki je govoril o finančni strani predloga in ga priporočal v odobrenje, kot zahtevo najširših narodnih slojev. Nato je govoril minister za socialno politiko Habermann, ki je poudarjal, da bo s tem zakonom izvršil parlament eno najvažnejših svojih del. Vsi češki listi sledijo z največjo pažnjo debatam parlamentov in podpirajo vladni predlog.

Štrajk dunajskih kovinarjev. Dne 17. septembra je bil končan štrajk kovinarjev na podlagi sporazuma, čigar veljavnost je za enkrat določena na dva meseca. Po tem sporazumu se plače in mezde splošno zvišajo za 10%, pogodbeno določene najnižje mezde pa za 20%. Podjetja, ki se niso priključila temu sporazumu, vodijo nadalje posebna pogajanja s svojim delavstvom. Dne 10. septembra t. l. so tudi štajerski kovinarji odpovedali tarifo, ki določa najnižje mezde in draginjske doklade. Delodajalce so odklonili zahtevano povišanje.

Indeksne številke v Nemčiji. Indeksna številka za veletrgovino je znašala dne 10. t. m. 1247 (prejšnji teden 1216) kratni znesek predvojnih cen (povišek 2 3/4%). Ob istem času so znašali stroški za preživljanje 1116 (prejšnji teden 1115) kratni znesek predvojnih cen (povišek 0.9%).

Ljubljanska borza.

Dne 22. septembra 1924.

Lesni trg. Trami, merkantilno sekani, 5 m dolž., 16/22 cm, fco meja, 2 vagona, den. 567, bl. 567, zaklj. 567; trami, merkantilno tesani, 7 m dolž., 18/24 cm, fco meja, 1 vag., den. 567, bl. 567, zaklj. 567; remeljni, 4—5 m, 8/10 cm, fco meja, 1 vag., den. 567, bl. 567, zaklj. 567; letve, 3—4 m, 3/5 cm, fco meja, 1 vag., denar 567, bl. 567, zaklj. 567; testoni, fco meja, den. 510; remeljni redne mere, 68/68, 58/58, 78/78, 98/98, 118/118, 4 m in 5 m dolž., fco Sušak, den. 670; remeljni polovičarji, 38/78, 34/68, 4 m dolž., fco Sušak, denar 670.

Žitni trg. Pšenica domača, fco Ljubljana, den. 365; pšenica bačka, fco bačka postaja, bl. 360; koruza bačka, fco bačka postaja, bl. 295; oves bački, fco bačka postaja, bl. 290; koruza, umetno sušena, fco slov. postaja, dobava oktobra, blago 290.

Ostalo blago. Suhe gobe po kakovosti, fco Ljubljana, den. 50—58; laneno seme, fco Ljubljana, den. 680; fižol ribničan, fco Ljubljana, den. 600; fižol prepečar, fco Ljubljana, den. 525; fižol mandolon, fco Ljubljana, den. 400; brinje hrvatsko, fco Karlovac, bl. 250; otrobi pšenični, fco Ljubljana, netto 1 vag., den. 215, bl. 215, zaklj. 215; krompir uzančni, dobava oktobra, fco nakladalna postaja, den. 125; seno Ia sladko, prešano, fco Ljubljana, den. 75; vino belo, hrv., dol., štaj., po vzorcu, fco nakladalna postaja, den. 710, blago 780.

Efektii, 2 1/2% drž. renta za vojno škodo 117—119; Celjska posojil. d. d. 210; Ljubljanska kreditna banka 225—240; Merkantilna banka 123—130; Prva hrv. štedinonica 916—922; Slavenska banka

150; Trbovelj. prem. družba 470; Združene papirnice 123—126; 4% kom. zadr. dež. banka 90.

Trboveljski premog drva koks angleški premog šlezjske briquete
dobavlja
„ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

Tržna poročila.

Lesni trg na Poljskem. Lesni trg na Poljskem se je izboljšal. Nemčija se je začela intenzivno zanimati za stavbeni les. Zal, da traja stavka v Gdansku še dalje. Lesne zaloge se večajo iz dneva v dan. Zbog stavke se morajo ladje vračati prazne, kar povzroča velikanske škode. V zapadni Galiciji so morale nekatere žage ustaviti obrat, medtem ko se je položaj v vzhodni Galiciji že nekoliko izboljšal.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 17. sept. so kmetje pripeljali 12 sredo, 17. t. m. so kmetje pripeljali 12 voz sena in 1 voz slame, v soboto pa 7 voz sena, 5 voz otave in 3 vozove slame in so prodajali obkrajeno seno po 55 do 75, otavo po 55 in slamo po 40 do 45 Din za 100 kg. Vojaška uprava potrebuje mnogo sena in 17. in 18. t. m. so morali vojaki sami iti na deželo po seno, ker ga kmetje vedno premalo pripeljejo na trg, ker čakajo, da bo cena poskočila na 100 dinarjev za 100 kg.

Mleko, maslo, jajca, sir na trgu v Mariboru (15. sept.). 1 liter mleka 3—3.50; 1 liter smetane 12—16; 1 kg surovega masla 40—44, kuhanega 46—54; 1 kg emendolskega sira 150, polemendolskega 80; trapistovskega 35—40; grojskega 40; tilsitskega 40; parmezana 150; eno jajce 1.75—2 Din.

Cene kožam. Povišanje cen surovim kožam se ni obdržalo zbog porastka dinarja in znižanja cen v Ameriki. Bosanske in dalmatinske surove kože se prodajajo od 15—17, domače lahke 16 do 17, težke 19—20, telečje 25—27, lahke

22—24 Din za kg. Vsled inozemske konkurence se povečane cene tudi izdelanim kožam niso mogle obdržati. Posli pa se ne razvijajo, ker ni pravega zupanja med kupci in prodajalci.

Cene špecerijskemu blagu v Ljubljani (15. septembra). Kava Portorico 75 do 84; Santos 52—56; Rio 48—50; prazna kava I. 90—100, II. 84—88, III. 54 do 60; kristalni sladkor bel 18, v kockah 20; riž I. 12, II. 10.50 Din za kg. 1 liter namiznega olja 26, jedilnega 22; sol 3.50; rižev škrob 20; pšenični škrob 12; koruzni 10; testenine I. 18, II. 12. — **Cena mlevskim izdelkom.** Moka 0 6.50; bela krušna št. 1 6; črna št. 6 6; kaša 6; ješprenj 8—10; otrobi 2.25; koruzna moka 4.50; koruzni zdrob 5; pšenični zdrob 7.50; ajdova moka I. 8, II. 6—6.50 Din za kg.

Cena moke na Francoskem se je zvišala za 2 franka pri kvintalu, tako da stane sedaj kvintal 132 frankov. Vsled tega se zviša najbrže tudi cena kruhu.

Tedenski živinski sejem v Zagrebu (17. sept.). Današnji sejem je bil slab. Zivine se ni prignalo mnogo, svinj malo, sremskih pa sploh ni bilo. Cene za kg žive vage so notirale: Zivina, rogata: voli I. 13.50—15, II. 12.50—13, III. 7—8; junice I. 12.50—13.50, II. 11.50—12; junici domači I. 13—14.50, II. 12—13.50, bosanski 11—12; krave domače I. 12.50 do 13.50, II. 11—12, III. 8—9, bosanske II. 9—10.50, III. 7—8; biki 12—14; teleta I. 20—21, II. 18.50—19.50; svinje pitane 23—24, nepitane 20—22.50.

Znižanje cene premogu pričakujejo v vsej Nemčiji, in sicer sodijo, da bo znašalo 10%.

Dobava, prodaja.

Licitacija 3970 prm^a bukovič drv v Kalju pri Kostanjevici se bo vršila dne 22. oktobra pri Direkciji šum v Zagrebu.

Natančni podatki se morejo dobiti pri omenjeni direkciji in pri šumski upravi v Kalju.

Dobave. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 9. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave blokkart; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave šelaka in laka. — Dne 10. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega inventarja za postaje; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave 3000 kg mila.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave terpentina in sikativa ter glede dobave hrastovega lesa za kretnice; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave raznega železa. Dne 6. oktobra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave embalaže iz jute in blaga »amerikana«; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave črne oljnatne barve; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave pisalnega in risalnega materiala; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave kositra. Dne 7. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave barv; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave tračnic »feniks«; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave razne pločevine. Dne 8. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave steklenih posod za elemente; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega orodja, pohištva itd.

Dobave: Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici sprejema ponudbe glede dobave 30.000 kg plinovega koks. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. oktobra t. l. ponudbe glede dobave raznih vijakov in matic. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. oktobra t. l. pri komandi 40. peš. polka v Ljubljani glede dobave makaron, pšeničnega zdroba, ješprenjčka, fižola, riža, svinjske masti, olja, pa-

prike in kisa. Dne 7. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave bele kovine. Dne 14. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave pločevine; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih blazinic za mazanje. Dne 15. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave volne za čiščenje; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave cementa, eternitnih plošč, apna, opeke itd.

* * *
Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulično posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

TISKARNA „MERKUR“
— Trg.-ind. d. d. —
LJUBLJANA
Simona Gregorčičeva ulica št. 15

Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Račun pri pošti. Čak. zavodu št. 13.108

Telef. št. 233. Telef. št. 233.

Tvrška

T. Mencinger

Špecerijska in delikatesna trgovina na veliko

Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 43

in

Komenskega ulica št. 24

priloga prvovrstni bohinski sir, salami, ribje konzerve, prekajeno šunko in meso pripravljeno po praškem načinu. — Lastna prazarna za kavo z električnim obratom. — Velika zaloga rudninskih vod.

se dobi v vseh špecerijskih prodajalnah.

Pisarna: Ljubljana, Gradišče 13.

Važno za trgovce!

Izšla je

Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1925, ki ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je še danes najbolj vpoštevani in zahtevani od vsake slovenske rodbine.

Stane v nadrobni prodaji Din 5.—

Trgovci dobe popust tako, da je čeden zaslužek zasiguran.

Naroči se pri:

J. Blasnika nasled.

tiskarna in litografski umetniški zavod

v Ljubljani, Breg št. 12

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, inleth dišav in rudninske vode

Točna in solidna postržba

Zahtevajte cenik!

Pristopajte kot član k društvu TRGOVSKA AKADEMIJA

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterije, negavice, potrebščine za ševlarje, sedlarje, rimčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumba, sukance, vosenino, svile, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovce, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava stelovodov. — Kopališke in kiozetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Naznanilo.

Trgovska banka d. d. v Ljubljani

naznanja,

da je otvorila dne 1. sept. t. l. svojo podružnico v Kamniku

v hiši g. Antona Slatnarja na Glavnem trgu ter se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijsko podjelja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priloga posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Mikošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Najcenejše nove in rabljene PISALNE STROJE

v specialni mehanični delavnici za popravo pisalnih, računskih, razmnoževalnih in kopirnih strojev **Ludovik Baraga, Ljubljana**

Šelenburgova ul. 6./I. nadstr. Pisarniška oprema vedno v zalogi.

Barvni trakovi, karbon-indigo papir ter vse druge potrebščine.

Oglašajte v „TRGOVSKEM LISTU“!